

PM om utformningen av kyrkans allmänna förbön (*oratio fidelium*) i mässan

Riktlinjerna för kyrkans allmänna förbön finns i "Allmän introduktion till det romerska missalet", n. 69-71 (i altarmissalet på s. 40, i det lilla folkmissalet *Mässbok* på s. 17):

69. Kyrkans allmänna förbön (*oratio fidelium*) kan sägas utgöra folkets svar på Guds ord, mottaget i tro. Folket fullgör den prästerliga uppgift de fått i dopet och bär fram böner åt Gud för allas frälsning. Denna bön bör normalt ingå i mässor med folkets deltagande. Man ber för den heliga kyrkan, för makthavarna, för dem som lider nöd av olika slag samt för alla människor och hela världens väl.¹

70. Böneintentionernas ordning är normalt följande:

- a) för kyrkans behov;
- b) för makthavarna och hela världens väl;
- c) för dem som tyngs av olika svårigheter;
- d) för den lokala församlingen.

Vid särskilda tillfällen som konfirmation, bröllop eller begravning tar man mera direkt hänsyn till det speciella tillfällets krav.

71. Det är den celebrerande prästens uppgift att från sin stol leda bönen. Han inleder den med en kort uppmaning i vilken han uppmanar de troende att be, och han avslutar den med en oration. De böneämnen som framförs ska vara *kortfattade och återhållsamt formulerade* och nyttja den frihet som ges med omdöme, och de ska vara hela menighetens bön.

Böneintentionerna ska läsas från ambonen eller annan lämplig plats av diakonen, kantorn, lektorn eller någon lekman bland de troende.²

Folket deltar stående i bönen, antingen genom en gemensam åkallan efter varje intention eller genom att be under tystnad.

Den allmänna förbönen (*oratio fidelium*) bör alltså uppfylla följande krav:

1. Momentet inleds med en ingress som läses av celebranten och riktas *till församlingen* (inte till Gud!) och är en utvidning av celebrantens korta inbjudan "Låt oss bedja", med kort motivering och situering, alltså av typen "Kära medkristna, låt oss be till Gud, som ..., att han ...".

2. De olika intentionerna läses eller sjunges av en diakon eller en lekman, och församlingen svarar med en acklamation, t. ex. "Herre, hör vår bön" eller "Kyrie, eleison". Svaret kan alltid sjungas, se "Förbönssvar" i *Cecilia*, nummer 558–563.

3. Kyrkans allmänna förbön är just detta, en *förbön* för olika grupper, alltså inte en parafra på predikan eller andra uppbyggliga tankar. Däremot får den självklart anknyta till dagens (och kyrkoårstidens) texter och motiv och den dagsaktuella situationen, utan att vara en återspeglning av mediernas nyhetsflöde.

4. Bönen riktas *antingen* till Fadern *eller* till Sonen (*aldrig* till den helige Ande eller till helgonen), med teologiskt konsekvent genomföring. Har man börjat med att rikta sig till Fadern kan man inte ha en intention som inleds med "Du som blev människa för vår

¹ Jfr Andra Vatikanconciliet, Konstitution om den heliga liturgin, *Sacrosanctum Concilium*, n. 53.

² Jfr Ritkongregationen, Instruktion *Inter Æcumenici*, 26 sept. 1964, n. 56: AAS 56 (1964) s. 890.

skull ...". Har man börjat med att rikta sig till Sonen får man inte längre ner i listan av böneintentioner säga: "Du som har sänt din Son till världen ..."

5. Intentionerna ska snabbt gå att *uppfatta med örat* och inte innehålla ovanliga eller uppseendeväckande ord.

6. Alla intentionerna (böneämnena) ska ha samma syntaktiska struktur, annars blir församlingen förvirrad. Bäst är om alla böner börjar på samma sätt, t. ex. "För vår värld, att ... För de kristna, att ... För dem som lider nöd, att ... För oss själva, att vi ..."

7. Författaren ska *avstå från moraliska pekpinningar*, i synnerhet förbönsämnen som kräver en kommentar för att bli förstådda eller innehåller dold kritik av någon eller något som inte alla i församlingen känner till. Undvik alltså moraliserande böner av följande typ: "Vi ber för dem som tror sig vara experter på ..., att de inser sina trånga perspektiv och fördomar och i stället lyssnar till ... så att de besinnar sig och förstår att ...".

8. Genren kräver *knapphet och klarhet*. Att "läsa" med örat är inte detsamma som att läsa med ögat. Här gäller regeln *less is more* – ju kortare, desto bättre: kärnfullt, allmängiltigt, men inte abstrakt. Stryk onödiga ord. Säg hellre "Vi ber för sjuka och ensamma" än "Vi ber för alla de sjuka och sådana som känner sig ensamma".

9. "Kyrkans allmänna förbön" måste vara *allmän* och inte alltför detaljerad. Alla måste kunna säga "Amen" till den.

10. Slutbönen ska läsas av celebranten (med sammanförda händer); vid koncelebration läses den alltid av huvudcelebranten. Den ska formuleras som en kort oration och samla upp alla böneämnena (och gärna innehålla ordet "bön" eller motsvarande) men inte införa nya teman. Den avslutas som orationerna, genom att rikta sig till Fadern genom Sonen, ("genom Jesus Kristus vår Herre", eller liknande) eller, i undantagsfall, till Sonen ("du som lever och råder i evighet" eller liknande).

Studera mallarna i altarmissalet, sid. 1225-1235, och i folkmissalet, sidorna 1327–1338, och följande exempel:

Kyrkans allmänna förbön, exempel I

Celebranten: Låt oss nu be till Herren Kristus,
inte bara för våra egna behov,
utan för hela vår jord och för alla människor.

R. Herre, hör vår bön.

- För Kristi kyrka över hela jorden
ber vi till all godhets källa. R.
- För alla som ännu inte tror
ber vi till honom som ger Andens gåvor. R.
- För denna vår jord, som vi fått som gåva att värna och vårda,
ber vi till Kristus, Ordet, genom vilket allt har blivit till. R.

- För oss, som har fått trons oskattbara gåva,
ber vi till honom, i vilken vishetens alla rikedomar finns. R.
- För dem som styr folk och stater
ber vi till honom som råder över himmel och jord. R.
- För dem som måste fly från hem och land
ber vi till honom som började sitt liv som flykting. R.
- För dem som söker nytt livsrum och nya vänner i främmande land
ber vi till honom som inte hade någonstans att vila sitt huvud. R.
- Om välsignelse av det dagliga arbetet
ber vi till världens Skapare. R.
- För de bröder och systrar som inte är med oss i dag
ber vi till honom som känner vårt innersta. R.
- För oss själva, som åkallar honom i tro,
ber vi till den kärleksfulle Frälsaren. R.
- Om hjälp och beskydd i all nöd, sorg och sjukdom
ber vi till hoppets och livets Givare. R.
- Om frid och ljus åt de döda
ber vi till den barmhärtige Domaren. R.

Celebranten: I gemenskap med den heliga, alltid rena Jungfrun, Guds Moder Maria, med alla Guds änglar och helgon (med de helige N, den helige/a N.), anbefaller vi oss själva, varandra och hela vårt liv åt Kristus, vår Herre och Gud, han som lever och råder i evighet. – Amen.

Kyrkans allmänna förbön, exempel II:

Låt oss med den tillförsikt som Kristi Ande ger oss komma till vår himmelske Fader med vår bön. R. *Kyrie, eleison.*

- Att den heliga kyrkan för oss alla blir en plats där tron, bönen och den ömsesidiga kärleken råder, låt oss be till Herren. R.
- Att det aldrig skall saknas män och kvinnor som är redo att svara på Guds kallelse i sina liv, låt oss be till Herren. R.
- Att fred och förnuft får råda och att krig och aggression upphör mellan folk, grupper och människor, låt oss be till Herren. R.

- Att vår församling blir en plats där människor av alla slag kan finna ett hem i ömsesidig respekt, låt oss be till Herren. R.
- Att vi inte utesluter någon från vår gemenskap och omsorg, låt oss be till Herren. R.
- Att Kristi Ande bringar tröst och tillförsikt till de sjuka, olyckliga och vilsna, låt oss be till Herren.
- Att våra avlidna får skåda ljuset av Guds ansikte, där alla frågor blir besvarade, låt oss be till Herren.

Celebranten: Himmelske Fader, från vilken alla goda gåvor kommer, hör de böner vi frambär i barnslig förtröstan, och ta emot oss i ditt rike, för Jesu Kristi skull, han som lever i evighet.
– Amen.

För ytterligare exempel, se "II. Korta förböner vid vesper" i slutet av alla volymerna i *Timmarnas liturgi*. Dessa förböner kan då och då användas även i mässan.

KLN december 2021